

Kronika městečka Budišova



Výpisky IX

Příloha Budišovského zpravodaje 2/2018
22. 6. 2018

Kronika městečka Budišova – výpisky IX

1985

V naší obci je 301 obytných domů, ve kterých žije 1161 obyvatel. Během roku přivítali členové Sboru pro občanské záležitosti 13 novorozeňátek, 9 chlapců a 4 děvčata. V obřadní síni bylo uzavřeno 12 sňatků.

Oblastní podnik místního hospodářství

V letních a podzimních měsících postavili zaměstnanci podniku v akci „Z“ tři provozovny – obytné buňky. V prosinci se do dvou buněk přemístilo kadeřnictví, ve kterém pracuje Jana Brabcová z Klementic, do druhé se přestěhovala sběrna prádla šatstva. Třetí nebyla ještě obsazena. Cena vybudovaných buněk činila 800 000 Kč.

JZD

V Jednotném zemědělském družstvu pracuje 709 členů, z toho počtu je aktivních 354 – 205 mužů a 149 žen. Jednotlivé profese: 47 traktoristů, 28 pracovníků rostlinné výroby, 79 ošetřovatelů dojníc, 27 ošetřovatelů ostatního skotu, 2 ošetřovatelky drůbeže, 17 ošetřovatelů prasat, 14 řidičů a závozníků a 8 zedníků.



V dílnách jsou zaměstnáni: 4 elektrikáři, 5 truhlářů, 37 opravářů, 12 v přidružené výrobě, 34 ostatních a 52 technicko-hospodářských pracovníků.

Během vegetačního období vypomáhá 46 důchodců i brigádníci.

Pěstování**Brambory**

Brambory byly vysázeny na ploše 235 ha. Celkem bylo sklizeno 4818 tun brambor. Během pětiletky byly výnosy brambor následující:

1981 – 18,8 t/ha; 1982 – 19 t/ha; 1983 – 11,4 t/ha, 1984 – 21 t/ha; 1985 – 20,5 t/ha

Velké problémy jsou se sadbovými bramborami, neboť poslední 2 roky je sadba napadána virózami. Pěkný výnos byl u odrůdy Adreta na pozemku Příčníky – výměra 33 ha – výnos 27,5 t/ha. Dále se pěstovaly odrůdy: Kamýk; Oreb; Gloria; Otava; Tempora; Radka; Ressay; Adret a Boubín.

Len

Lnem bylo oseto 120 ha plochy. Hektarový výnos činil 5,03 tuny. Z 1 ha bylo získáno 0,90 t lněného semene, tržba z 1 ha plochy lnu, včetně semene, byla 25 050 Kč při nákladech 11 200 Kč.

Kmín

Kmín je další význačná plodina, jejíž plocha se bude stále zvyšovat, a to o 10 ha. Kmínem byla oseta plocha 50 ha a bylo dosaženo výnosu 0,97 t/ha. Z 1 ha plochy bylo získáno 24 298 Kč tržby.

Přidružená výroba

V přidružené výrobě vyrábějí členové družstva obaly pro fixy (pro KOH–I–NOOR Dačice) a dřevěné obaly pro Zbrojovku Brno. Dílna je umístěna v Náměšti. Obalů pro fixy bylo prodáno 806 000 ks, dřevěných obalů 691 000 ks. Tuto práci v přidružené výrobě řídí Ing. Oldřich Svoboda.

Kuchyně

V závodní kuchyni se vaří pro 236 členů.

Telefon

V naší obci má 98 rodin zaveden telefon. V telefonní ústředně na místní poště je vedoucím Miroslav Pospíšil.

Obchod

V pohostinství U Kostelecků nastoupila od 1. 11 nová vedoucí Hana Řiháková. V prodejně masa je zaměstnána Helena Kostecká (roz. Pavlíčková), která nastoupila v jarních měsících.

V pohostinství U Kunců (dříve U Součků) je vedoucí Milan Kunc, chutné obědy připravuje jeho manželka a hosty obsluhuje Zdeněk Starý.

Změny na MNV

Od 1. 1. 1985 se stal Budišov střediskovou obcí třebíčského okresu, čímž se zvyšuje pravomoc MNV. Od 1. března je zřízen stavební odbor, vedoucím byl jmenován Josef Slabý. Od března je zrušen úřad veřejné bezpečnosti, který přechází do Náměště nad Osl. Příslušník VB přijíždí do Budišova 1× týdně a úraduje v budově MNV 5 hodin.

Pošta



Sedící zleva: Zelinková, Křehlíková a Samek
Horní řada zleva: Kozlíčková, Kafoňková, Nováčková a Borůvková

Poštu roznášejí doručovatelé: Marie Nováčková, Alois Bačák, Stanislava Křehlíková, Marie Borůvková. Poštovní úřednicí je důchodkyně, bývalá vedoucí pošty, Vlasta Zelinková, vypomáhá Ludmila Syrová. Vedoucí pošty je Helena Kafoňková.



Budišovští požárníci

Budišovští hasiči začali v akci „Z“ stavět garáže pro požární techniku vedle budovy pošty. V podzimních měsících postavili hrubou stavbu bez zastřešení.

Výkup pozemků

Za „Sedláckou čtvrtí“ začal výkup zahrad pro novou výstavbu. Dle územního plánu bude zde postaveno 30 rodinných domů, 16 parcel bylo již odprodáno.

Spartakiádní den

Dne 19. 5. dopoledne při zkouškách na Spartakiádní den silně pršelo a hřiště se změnilo ve velikou louži. Odpoledne se počasí umoudřilo, přestalo pršet, ale bylo chladno.

Ve 13 hod. vyšel od ZŠ průvod všech cvičenců ve spartakiádních úborech, prošel obcí a směřoval na hřiště za ZŠ, kde bylo spartakiádní vystoupení zahájeno. Po zaznění znělky a státní hymny následoval projev s. Horta ze Studence, který zahájil slavnostní odpoledne.

Po vystoupení nejmladšího žactva a starších žáků následovalo cvičení žen a mužů. K posílení počtu cvičenců přispěli mladší žáci z Třebíče, muži ze Studence a Valče.

Starší žáci ze ZŠ za vedení učitele Jiřího Horta cvičili v Praze na Strahově. Ženy cvičily v Moravských Budějovicích, Třebíči – Borovině, Studenci a Náměšti nad Osl.





Myslivecké sdružení

V mysliveckém sdružení je 85 členů, kteří pečují o území o výměře 4155 ha. Tato celková výměra je na katastrálním území 12 obcí.

Rok 1985 byl úspěšný v odstřelu černé zvěře, která se v okolí velmi rozšířila. Bylo celkem uloveno 6 kňourů, 3 bachyně a 14 selat. Je potěšující, že se zvedá počet zajíců a mohlo by se i přikročit k jejich odchytu.

Na honech bylo uloveno 172 zajíců. Srnčí zvěře se odstřelilo celkem 64 ks – 33 srn a 31 srnčat. Bažanti z našich polí i lesů úplně vymizeli následkem chemizace a používáním moderních strojů na sklizeň. Proto členové sdružení přistoupili k voliérovému odchovu a vypouštění bažantů do volné přírody. Ve voliére vychovali 982 bažantů, které vypustili v okolí Nového rybníka. Při honu ulovili 122 bažantů – kohoutků.

Kachny stříleli pouze na tahu. I zde přistoupili k voliérovému odchovu. Bylo zakoupeno 150 kachňátek, odchovaná kachňátka přemístili do voliéry na rybník Stračiněk. Uskutečnily se 2 hony a ulovilo se 73 kachen. Na tahu bylo uloveno 33 kachen a 8 lysek. Z další užitkové zvěře ulovili 5 králíků a 40 holubů.

Ze škodné zvěře bylo odstřeleno: 4 lišky, 3 kuny, 2 tchoři a 42 koček.

Český svaz chovatelů

V Českém svazu chovatelů pracuje 90 členů, kteří chovali: 765 kusů drůbeže, 459 králíků, 259 holubů, 20 koz, 12 ovcí, 45 nutrií, 26 velkých exotů, 72 středních a 47 malých exotů.

Bylo dodáno: 2018 vajec, 5747 králíků, 65 kg hus, 3423 kusů králíčích kožek, 83 kusů nutrií, 222 kg ovčí vlny a 14 kg angorské vlny.

Výstavba nového chovatelského areálu

ÚVČSCH projednalo v měsíci dubnu výstavbu areálu v naší obci a poskytlo úvěrovou půjčku ve výši 150 000 Kč, kterou odeslali na bankovní účet naší organizace.

V květnu se stavbou započalo, a sice v místech za selskými zahradami v blízkosti domu Svobodových. Během léta byly vykopány základy a vyzděny základy, postavení kovové kostry haly, její obezdění a zakrytí plechovou krytinou. Členy bylo odpracováno 1189 hodin.

Včelaři

Velmi tuhá zima připravila včelařům velké ztráty na včelstvech. V jejich organizaci zahynulo přes 100 včelstev. V dubnu vysázeli 2000 lesních stromků a 200 pyłodárných stromů a keřů. Za účelem opylení přesunuli k řepce 130 včelstev a k červenému jeteli 180 včelstev. Na státní nákup bylo prodáno 1150 kg medu.

Sbor pro občanské záležitosti

Během celého roku byla zasilána jubilantům blahopřání, tři nejstarší občané František Jaroš – 88 let, Marie Zezulová – 90 let a Marie Tesařová – 96 let byli navštíveni a předány jim dárky.

V obřadní síni bylo slavnostně uvítáno 17 dětí.

Dva manželské páry oslavily zlatou svatbu: 29. dubna manželé Marie a František Stonáčkovi a 4. června manželé Emilie a Augustin Hortovi.

Výstavba v obci

Pro stavbu nového rodinného domu se rozhodli manželé Málkovi č. p. 31. Společně s rodinou své dcery zbourali dosavadní dům a v příštím roce na stejném místě začnou s výstavbou nového domu. Do opraveného domu (dříve Nováčkovi–Pavlovi) se přistěhovala rodina Vítova z Hodova. U rybníka v Rejdůvni si zvelebili rodinný dům Doležalovi a Rybníčkoví začali v létě se stavbou domu v místech bývalé stodoly. V Mihoukovicích, kde byly domy pouze po jedné straně cesty, si domy vystavěli Janovi, Šulcovi a Palasovi.

Také v Kundelově vidíme na kopci směrem ke Studnicím nové pěkné domy, majiteli těchto domů jsou Křivovi, Syrových a Horkovi. Směrem za rybníkem, kde stojí dům rodiny Bednářovy, nás upoutá přestavba tohoto domu viditelná již od silnice k Budišovu.

Ve středu obce („selská čtvrť“) koupil dům č. p. 64, jehož majitelem byl František Lysý, Lubomír Robotka z č. p. 120. Dům, který rodina Robotkova obývala, zůstal opuštěný. Bez stálého obývání jsou u nás tyto domy: Nováčků č. p. 171, Mikulášků č. p. 172, Chalupů č. p. 139, Davidů č. p. 92, Doležalů č. p. 26, Škarků č. p. 170, A. Černé č. p. 54, Tesařů č. p. 128 a Kolářů č. p. 121.

Základní škola

Ve školním roce 1985–86 navštěvovalo ZŠ 370 žáků, kteří se učí v 15 třídách. Ředitelem školy je Dr. Michal Scigel.

Občanská beseda

Dne 28. března byla slavnostně otevřena a uvedena do provozu nová klubovna OB. Byl adoptován sklad kulis v suterénu kulturního sálu v základní škole. Klubovna umožňuje uvádět představení malých kulturních forem, večery poezie, malé komorní koncerty, přednášky, projekce 8 mm a 16 mm filmů a diapozitivů. Klubovna je určena pro 50 posluchačů a je vybavena vysoce kvalitním reprodukcím zařízením HIFI KVADRO.

Od otevření klubovny se uskutečnilo do konce roku 1985 celkem 60 akcí. O zařízení tohoto klubu se zasloužil vedoucí OB Ladislav Vrba.

Knihovna

Každý pátek od 15.00 do 19.30 hod se půjčují knihy. Vedoucí Vlasta Vrbová má v knihovně 1725 knih dospělým občanům a 1040 knih našim dětem.

Kino

V místním kině se pravidelně promítají ve středu a v neděli odpoledne filmy pro mládež a v pátek večer filmy pro dospělé. Vedoucím kina je Karel Doležal.

Návraty z ciziny

Dva naši občané, kteří pobývali v cizině, se vrátili ke svým rodinám. Jaroslav Svoboda a jeho manželka přijeli v srpnu z Libye, kde Jaroslav Svoboda vyučoval stolařské dělníky a jeho manželka pracovala v kuchyni, kde byli ubytováni pouze Čechoslováci. V Tripolisu prožili téměř celý rok a rádi na toto období svého života vzpomínají.

Na podzim odcestoval, po více než roční práci, ze Sýrie František Nováček, který byl v Sýrii již podruhé.

Počasi

Nástup nového roku 1985 byl spojen se silnými mrazy, které vrcholily zejména ve druhém lednovém týdnu. V noci klesla teplota na -28°C až -30°C , ve dne na -14°C až -20°C . Tyto nízké teploty trvaly nepřetržitě do 16. ledna. Výška sněhové pokrývky byla 40 cm.

Mrazy se opět vrátily 11.–18. února. V noci na -25°C a ve dne na -10°C až -14°C a po sněhu zbyl jen poprašek.

Záplavy

Dne 21. 5. byl pro občany Velkého Meziříčí, Třebíče a Náměště nad Oslavou dnem, na který se nezapomíná. Po ranní průtrži mračen došlo ve jmenovaných městech k záplavám. Voda vnikla do domů, obchodů, kde vše odnášela a ničila. Smutný byl pohled zejména na náměstí a Radniční ulici ve Velkém Meziříčí.

1986

Nový kronikář

V listopadu 1986 jsem byl požádán předsedkyní MNV v Budišově, abych převzal funkci kronikáře obce. Zdálo se mi to dosti pozdě, ve sklonku roku, přesto jsem však, vzhledem k vážnosti situace, převzal psaní kroniky, neboť, i když jsem rodákem z Velkého Meziříčí, Budišov, odkud je moje manželka, mi na tolik přirostl k srdci, že jsem byl nucen této žádosti vyhovět.



Milan Boček v horní řadě druhý zleva

Ve Velkém Meziříčí jsem vystudoval Reforum reálné gymnázium a po maturitě v r. 1943 jsem byl přidělen pracovním úřadem jako pomocný dělník k obci, kde jsem pracoval asi měsíc a pak jsem byl totálně nasazen v tzv. Technische Nothilfe do Hamburku. Po návratu v r. 1944 jsem pracoval v zásobovacím oddělení, zúčastnil jsem se povstání v květnu 1945 a po osvobození jsem pracoval jako vedoucí úředník oddělení MNV až do roku 1951, kdy jsem odešel na uhelnou brigádu a posléze na brigádu u okresního stavebního podniku do r. 1953, kdy jsem odešel studovat na pedagogickou fakultu v Brně. V té době jsem se oženil s Marií Honzákovou, budišovskou rodačkou, a po absolvování fakulty jsme oba odešli učit do Jemnice. Po roce působení v Jemnici jsme oba přešli do Budišova. Dálkově jsem vystudoval filozofickou fakultu UJEP v Brně. Po jejím absolvování jsem byl jmenován ředitelem školy a v této funkci jsem působil až do důchodu v r. 1983. Mým oborem je zeměpis a dějepis a jako člen KSČ, od r. 1948, jsem

prošel různými funkcemi. Od r. 1972 vykonávám funkci místopředsedy ZO KSČ v Budišově.

Milan Boček
Budišov, březen 1987

Matrika

V Budišově se v roce 1986 narodilo 20 dětí, z toho 12 chlapců. Na MNV bylo v roce 1986 uzavřeno celkem 11 sňatků.

Výsledky voleb v Budišově

V květnových volbách bylo zvoleno 51 poslanců. Předsedkyní MNV byla zvolena Libuše Pospíšilová, tajemníkem Jindřich Raus a místopředsedou Stanislav Maštálíř.

100 let dráhy Velké Meziříčí – Budišov – Studenec

Do Budišova přijel dopoledne historický vlak o 10 vagonech, které byly plně obsazeny cestujícími. Ve Velkém Meziříčí a v Budišově byla výstava železniční techniky, která se těšila velkému zájmu obyvatel. Příjezd historického vlaku byl v Budišově očekáván četnými občany. Průvodčí vozu a strojvedoucí byli oblečeni do dobových uniforem, průvodčí troubili na tzv. konduktérské trubky a parní lokomotiva houkala po celé trati, která byla lemována četnými diváky.



Zajímavé je, že stavba tratě započala brzy zjara roku 1885 a 12. června 1886 očekávalo město Velké Meziříčí první vlak ze Studence. Na stavbě pracovali jako dělníci Italové. Městská rada v čele se starostou Nestrašilem jela vlakem naproti do Budišova. Na slavnostně vyzdobeném velkomeziříčském nádraží očekával vlak hasičský sbor s jeho náčelníkem Titem Krškou (zakladatel moravského hasičstva).

Lihovar

Vedoucí provozu lihovaru v Budišově Jiří Havlík měl k dispozici 4 stálé pracovníky a 4 brigádníky. Zahájení kampaně 85/86, vlivem rekonstrukce střechy lihovaru, bylo zpožděno a kampaň začala až 4. prosince 1985 a byla ukončena 13. dubna 1986.

Kampaň 86/87 byla zahájena 23. září 1986. Pro tuto kampaň bylo vykoupeno 1242,35 t brambor v průměru škrobovosti 17,03 %.

Mimo hlavní kampaň bylo prováděno zpevňování skládky brambor vybetonováním a pokračovalo se dále na opravách budovy lihovaru.



Při průtrži mračen 12. června 1986 se rozvodnil potůček, který protéká zámeckým parkem a spojuje zámecké rybníky a zaplavil vodou z přetékajících rybníků celé nádvoří lihovaru. Voda se dostala do provozovny, kde dosáhla výšky 1 metru a v kanceláři 80 cm. Na nádvoří sahala voda místy až do 2 m výšky. Škoda byla značná a pracovníkům lihovaru dalo hodně práce při odstranění naplavenin a opětné uvedení lihovaru do provozu.

Celkem bylo v r. 1986 zpracováno 1385 t brambor při průměrné škrobovosti 15,3 %. Z těchto brambor bylo vyrobeno 1397,80 hl lihu.

Dále bylo zpracováno obilí, a to:

žita 164,5 t, z něhož bylo vyrobeno 497,50 hl lihu

pšenice 40,4 t – 147 hl lihu

ječmen 21,85 t – 61,2 hl lihu

melasa 94,2 t – 264 hl lihu

Celkem vyrobil budišovský lihovar v r. 1986 2367,50 hl lihu.

Politický a veřejný život

Budišov měl v roce 1986 1150 obyvatel.

Kino

Budišovské kino navštívilo v roce 1986 8582 osob, tržba byla 29 798 Kčs

Osvětová beseda

V lednu byla v klubovně otevřena výstava malíře krajináře Strnada, která trvala po celý měsíc.

Hasiči

Bylo pokračováno ve výstavbě požární zbrojnice, vedle pošty. Provedeno zdivo 1. poschodí a zastřešení.

Mihoukovičtí hasiči měli v roce 37 členů.

Lidová strana

Dne 18. března byla v Budišově založena Československá strana lidová. Počet jejich členů byl 19 a předsedou byl zvolen Alois Bačák, poštovní doručovatel.

Zahrádkáři

Český svaz zahrádkářů zbudoval moštárnu nejen pro své členy, ale i pro všechny zájemce.

Výstavba v obci

Dokončení výstavby mateřské školy pro 120 dětí se uskutečnilo v termínu 31. října 1986. Dne 20. listopadu proběhlo kolaudační řízení, ve kterém se konstatovalo, že mateřská škola je stavebně připravena k zahájení provozu k 3. lednu 1987.

Základní škola

Na základní škole vyučovali tito učitelé:

Ředitel: Dr. Michal Scigel, zástupce ředitele: Josef Suchánek

Učitelé: Alena Jarošová, Marie Nováčková, Ludmila Nováčková, Jana Bočková, Marie Holasová, Marie Pavlasová, Vladimíra Stará, František Jičínský, Marie Bočková, Marie Dosbabová, Miloš Vávra, Eduard Rambousek, Anděla Hortová, Antonín Jaroš, Pavla Šoukalová, František Stonáček, Miluše Doláková, Marie Kašparová, skupinová vedoucí pionýrské organizace Jana Dvořáková.

Od 1. září jsou v provozu 2 oddělení družin mládeže na ZŠ. Vychovatelkami jsou Anna Tůmová a Hana Stará.

Pobyt našich občanů v cizině

Kromě rekreačních zájezdů do NDR, MLR, Jugoslávie, SSSR, PLR, Bulharska a Rumunska, dleli naši občané také v některých kapitalistických státech, zejména v Rakousku.

Dlouhodobě za prací působil a dosud pracuje v Egyptě Josef Dolák a Emil Dvořák ml. pracoval v SSSR na výstavbě Uralského plynárenského komplexu v Kazašském Karačaganaku.

1987

V roce 1987 bylo na MNV v Budišově uzavřeno 12 sňatků.

Výstavba

V individuální soukromé výstavbě dokončil rodinný domek Vlastimil Dítě v prostorách nové mateřské školy.

Sociální záležitosti

Za rok 1986 byl vypracován seznam sociálně potřebných občanů. Z celkového počtu 631 důchodců z našich obcí bylo do seznamu zahrnuto 175 osob.

Mateřská škola

K zápisu do mateřské školy se přihlásilo 111 dětí.

Provozovna MNV

Provozovna místního hospodářství při MNV Budišov provádí opravy motorů, pracovníkem technické opravy je Ladislav Krčál a provozuje nákladní dopravu, jak pro občany, tak pro socialistické organizace, řidiči nákladního centra jsou Miroslav Zezula, Jaroslav Tesař a Ladislav Pospíšil, kteří zajišťují dopravu i pro JZD Budišov.

Investiční akce

Okresní stavební podnik Velké Meziříčí dokončil v srpnu 1987 elektrické rozvody a venkovní osvětlení „Na padělcích“.

ZO Českého svazu chovatelů dokončila svůj chovatelský areál, kde ihned zahájila I. výstavu drobného hospodářského zvířectva.

Jsou dokončeny generální opravy zámku, které prováděl OSP Třebíč.

V měsíci březnu–květnu byla provedena rekonstrukce prodejny masa s instalováním velkého mrazicího boxu a možnost prodeje živých ryb po celý rok.

Požárníci dokončují v září–říjnu garáže pro požární vozidla, provedla se venkovní omítka.

Po celý rok, s přestávkami, se provádí oprava opěrné zdi na dolním hřbitově, která byla v r. 1986 silně narušena velkou dešťovou vodou.

JZD

K 30. 6. 1987 má družstvo celkem 727 členů, z toho je na konci I. pololetí 395 stálých pracovníků a 332 důchodců.

V roce 1987 podniklo JZD Budišov tyto zájezdy: MLR – Eger, Liberec – Jablonec, Krajská mírová slavnost v Líšni, České Budějovice – Země živitelka, Pardubice – Velká pardubická, Třebíč – koncert Moravanky, Jedov – motokrosové závody Mistrovství juniorů, MLR – Debrecín – 7denní zájezd a Jugoslávie – 9denní zájezd.

Osvětová beseda

Z archivních filmů byl uspořádán večer „Budišovské pouti“.

Mateřská škola

Ke slavnostnímu otevření mateřské školy došlo 5. ledna, náklad na stavbu činil 6 100 000 Kč. Slavnostního otevření se zúčastnili zástupci OV KSČ Krivjavský, místopředsdkyně ONV MUDr. Táborská, zástupci JZD – Coufal František a předseda JZD ing. Mach, vedoucí šicí dílny ZGK Jelínková, zástupci OPMH, SL, NF, vedoucí odb. školství Brabenec, ing. Chládková, zástupci MNV a ředitelka MŠ.

Všichni přítomní po přestřižení pásky provedli prohlídku všech prostor MŠ. Dále bylo provedeno slavnostní předání klíčů od školy ředitelce Marii Věžníkové v klubu Občanské besedy.

Normální provoz 4 tříd byl zahájen 6. ledna. Do první třídy chodily děti od 2 do 3 roků, 2. třídu navštěvovaly děti 3–4leté, 3. třídu 4–5leté a 4. třídu předškolní děti 5–6leté.

Učitelský sbor: řed. Marie Věžníková, Učitelky: Alena Nováčková, Hana Pospíšilová, Ivana Klusáčková, Dostálová a Jana Dobrovolná.

Školnice Pavla Šulcová, uklízečka Jarmila Ujčíková, kuchařky: Vlasta Krčálová, Zdenka Dvořáková a Marie Svobodová a pracovnice prádelny: Jindřiška Boďová.

Do mateřské školy dojíždějí děti z Kamenné, Studnic, Rudíkova a Hodova. Provoz mateřské školy je od 6.30 do 16 hod.

Odešel lékař – badatel MUDr. Vladimír Němeček



V pátek 8. ledna jsme se na budišovském hřbitově rozloučili s MUDr. Vladimírem Němečkem, který zemřel 29. 12. 1987. Narodil se 13. 7. 1914 v Lomnici u Tišnova, kde také chodil do školy. Gymnázium vystudoval v Tišnově a lékařskou fakultu v Brně, kde

16. 5. 1939 promoval. V r. 1939 nastoupil do nemocnice v Třebíči, kde pracoval 6 let. Od 1. 9. 1945 nastupuje jako lékař v Křižanově a od r. 1954 působil 30 let ve Velkém Meziříčí, kde proslul jako vynikající internista – diagnostik. Životním koníčkem dr. Němečka byla numismatika, v níž byl uznávaným odborníkem, od ní se odvíjel jeho široký zájem o historii západu Moravy.

9. března 1979 mu Ústřední výbor České numismatické společnosti u příležitosti 60. výročí založení ČSNS udělil záslužnou medaili za dlouholetou práci v České numismatické společnosti a za úsilí, které věnoval jejímu rozvoji.

Výsledky své práce presentoval v množství studií i drobnějších článků ve speciální a regionální literatuře, odborný život orientoval činností jak v numismatické společnosti, tak i v muzejní řadě velkomeziříčského muzea. Z intimních prožitků milovníka přírody dokázal vytvořit gesto společenské účinnosti varováním před následky necitlivého přístupu k přírodě. Stránky kulturního zpravodaje Velkého Meziříčí zůstávají svědky lokálního působení této humanistické osobnosti.

Bibliografie

Publikoval celkem 42 numismatických studií
50 vlastivědných článků v Kulturním zpravodaji Vel. Meziříčí

K historii Budišova, Průkopníci Horácka I, IV, V

Šel jsem svou cestou, Ohlasy na Slavkovské bojiště

Budišov a Tasov za Paarů

Libreta pro filmy (film. kroužek JKP Vel. Meziříčí)

Od denáru ke koruně, Zapomenutá minulost, Sběratel

Jako spoluautor publikace „Budišov městečko Vysočiny“

Numismatické studie: Problematika region. numismatiky

Z galerie zapomenutých numismatiků

Nález burgundského florénu na jihoz. Moravě aj.

Vlastivědné články a studie

Velké Meziříčí a Martin Luther

Historie zdravotnictví ve Velkém Meziříčí

Rukopisná studie k historii městečka Budišova

Budišovská škola, Budišov za pánů Berků z Dubé a Lipého

Budišovský kostel, Lad. Tvarůžek, řed. ČTK, budiš. rodák aj.

Toto je jenom nepatrný neúplný výčet, spíše jen jako ukázka, publikační činnosti budišovského občana MUDr. Vladimíra Němečka.

Tato malá ukázka je pouze k zamyšlení, jaká vynikající osobnost nás opustila.

Zapsal: Milan Boček

1988

Program 450. výročí povýšení Budišova na městečko

Sobota 10. září

Zábavný pořad „Koukám jak ten čas letí“. V pořadu účinkovali Strouhalova dechová sedmička, Zdeněk Galuška a další brněnští umělci. Pořad se uskutečnil v kulturním sále školy.

Neděle 11. září

Dopoledne

Slavnostní zasedání orgánů MNV a NF. V rámci Dne otevřených dveří byla zpřístupněna základní škola, mateřská škola, provozovna ZGK Třebíč-Borovina a budišovský zámek.

Uskutečnilo se fotbalové utkání Výběr bývalých hráčů Brna – Sokol Budišov.

Prodejní jarmark, včetně kolotočů pro děti a občerstvení.

Odpoledne

Pod Hrůzkou se uskutečnil koncert dechové hudba Polužanka s tanečním souborem Jaro z Březníka.

Večer

Taneční zábava Pod Hrůzkou.

V sobotu odpoledne a v neděli vystavovali chovatelé v nově otevřeném budišovském areálu.

K oslavám se připojil i farní úřad. V kostele bylo v několika promluvách upozorněno na historický vývoj městečka a v neděli 11. září byly hrány z věže třebíčskými trubači chorály a bohoslužby byly k tomu zaměřeny i vhodným zpěvem.

Ještě před tímto datem 17. dubna se uskutečnila společná exkurse v budišovském kostele, kde četné soukromé i společenské návštěvy provázel budišovský farář prof. Jan Slabý.

Jubilující Budišov

(Článek z pera prof. Jana Slabého, faráře v Budišově, otištěn v Lidové demokracii 5. 8. 1988)

Uprostřed trojúhelníku tvořeného Třebíčí, Velkým Meziříčím a Náměštěm nad Osl. leží Budišov u Třebíče, který si letos připomíná 450. výročí povýšení na městečko. Malebný kraj vysočiny zdobí i v Budišově četné umělecko-historické památky. Někdejší panské sídlo, předpokládané poblíž románského kostela, bylo přeneseno na východní stranu obce, jako vodní tvrz mezi rybníčky. V renesanci dali postavit noví majitelé Mrakšové z Noskova své sídlo, v tehdejší slohu, jako renesanční letohrad.

V baroku, za hrabat Paarů, brněnský architekt Mořic Grimm dal stavbě výraz své doby, podobně také přilehlému parku a patronálnímu kostelu v Budišově a blízkém Tasově. Na zámecké výzdobě dále pracovalo více sochařů, jako Fr. A. Jelínek, Pagoni aj. Z malířů A. J. Prenner, O. Kubíček, V. Slavíček, V. Lukáš a další. Všichni tito umělci, jak vyplývá z výčtu jejich jmen, byli z velké míry českého původu a vytvořili pozoruhodná díla, z nichž mnohá jsou ještě i dnes ozdobou Budišova.

Původní románský kostel prošel slohovými změnami. Raně gotická kaple, dnes sakristie, je připojena ze severní strany presbyteria. Vyvrálá gotika se jeví ve velkém presbytáři a konečně, jižní loď uzavírá stavební úsilí rodu Budišů. Stejně jako na zámku i v kostele Mrakšové dali chrámu renesanční doplněk typickou věží. Později Paarové vtiskli barokní výzdobou pečeť lásky k umění i ke kraji, který si oblíbili. Zvláštní korouhev na vrcholu věže upoutává mnohé příchozí.

Když Ferdinand I před zvolením českým králem slíbil věrné zachování svobodných práv a českého života, podpořil jeho volbu i budišovský Petr Mrakeš, který pro svou oblibu u dvora dosáhl vydání Královského ediktu na den Povýšení sv. kříže L. P. 1538, česky vyhotovenou listinou, datovanou v rakouském Linci.

Výročí městečka přispěje k ohlédnutí za jeho minulostí i k jeho rozvoji v současné době.

Matrika

V roce 1988 bylo na MNV v Budišově uzavřeno 12 sňatků. Do života bylo uvítáno 14 dětí.

Nejstarší občané

Nejstaršími občany v tomto roce jsou: Zezulová Marie, Budišov 2 M, 93 let; Černý Josef, Budišov č. 106, 89 let; Horká Hedvika, Budišov č. 86, 89 let; Honzáková Anna, Budišov č. 186, 88 let; Pochop Alois, Budišov č. 164, 88 let; Vít František, Budišov 84, 89 let; Rausová Františka, Budišov č. 34, 87 let; Machátová Josefa, Budišov č. 185, 86 let; Cardová Karolina, Budišov č. 254, 86 let; Vonešová Anežka, Budišov č. 7 M, 85 let; Achcenytová Marie, Budišov 123, 84 let; Bártová Ludmila, Budišov č. 65, 84 let; Doležalová Marie, Budišov 26 M, 84 let; Man František, Budišov 210, 84 let.

Český svaz zahrádkářů

Bylo provedeno moštování 50 q ovoce.

Český svaz chovatelů

ČSCH čítá 70 členů, sdružuje chovatele z obcí: Budišov, Hodov, Studnice, Rohy, Oslavička, Rudíkov, Přeckov, Třebíč, Nárameč, Valdíkov, Smrk, Kojatín, Kamenná a Hroznatín.

Tržní produkce:

1038 ks vajec do líhně
2540 ks králičích kožek
62 kg ovčího masa
19.513 kg králičího masa
259 kg ovčí vlny
26 ks kozlečích kožek
11 ks nutriích kožek

Vzpomínka na minulost – osvobození Budišova sovětskou armádou

Po vojenské stránce bylo Československo osvobozeno v deseti větších operacích, z nichž Bratislavsko – brněnská operace byla jednou z nejdůležitějších. Součástí této operace bylo též osvobození Českomoravské vysočiny a našeho městečka Budišova.

V Budišově se objevil předsunutý oddíl Kozáků na koních už 8. května ve večerních hodinách. Podle vyprávění Josefa Tesaře přijeli do Budišova dva sovětské průzkumníci po staré cestě od rybníka Pyšeláku až k obci Budišovu. Otec Josefa Tesaře tehdy pracoval na poli a tam s nimi hovořil ještě s jedním budišovským občanem, nevzpomíná si, kdo to byl. Průzkumníci se jich ptali, jestli jsou v obci Germáni, oni jim říkali, že jenom projíždějí směrem na západ. Po tomto rozhovoru odjeli zpět po cestě k rybníku Pyšeláku. Bylo to 8. května 1945 odpoledne.

V 8.30 hod 9. května 1945 přijeli do Budišova první sovětské tanky, z nichž část směřovala na Hodov. Obyvatelstvo nadšeně vítalo své osvoboditele s kyticemi a provoláváním slávy Rudé armádě osvoboditelce.

10 let Boroviny v Budišově

V loňském roce jsme si připomněli 10 let provozovny ZGK Třebíč-Borovina v Budišově. Výroba svršků zde byla zahájena 21. ledna 1977. Vlastní výroba předcházela průzkum v oblasti pracovních sil, jehož cílem bylo zjistit zájem žen z Budišova a okolí o práci v naší budoucí provozovně. Provedený nábor sliboval 140 žen. Proto bylo určitým rozčarováním, když 21. 1. 1977 nastoupilo pouze 13 žen. Začátky byly velice těžké, jak v osvojování pracovních operací novými pracovníci, tak i v hledání vhodných vzorů a skloubení technologických operací.

Díky obětavé práci všech pracovníků, techniků provozovny a vedení závodu se postupně dařilo překážky překonávat. Původní stav 13 pracovníků se postupně rozšířil na 35. Z jednoduchých vzorů se kolektiv časem vypracoval na šití náročných vzorů s kapacitou 1300 párů pro domácí odběratele i SSSR.

Za 10 let trvání provozovny bylo vyrobeno 3 037 000 párů, při současné roční produkci 300 000 párů.

Vynikající úspěchy našeho občana Jiřího Sedláčka

Student 4. ročníku konzervatoře v Brně Jiří Sedláček dosahuje vynikajících úspěchů ve hře na klarinet již za svých studií. Podle obsáhlého článku v Rovnosti ze dne 15. 1. 1988 „Sklidili nejbohatší úrodu Brňané“ na listopadové 12. Soutěžní přehlídce konzervatoří ČSR v Brně, která byla věnována hře na dechové nástroje. Tři první ceny v nižší věkové kategorii udělila porota flétnistce Haně Budišové, hornistovi Janu Vobořilovi a klarinetistovi Jiřímu Sedláčkovi. Ředitel konzervatoře Emil Drápela dodal: „Chceme společně s pedagogy završit nové pojetí výchovy a vzdělávání tak, aby naši studenti byli schopni ještě lépe prezentovat školu doma i v zahraničí.“

Další článek uvádí, že na slavnostní přehlídce před odbornými porotami, kde stálo, v průběhu dvou dnů, celkem osmdesát soutěžících, Brněnští konzervatisté získali tři čestná uznání, jednu třetí a pět druhých cen.

O vysoké odborné fundovanosti pedagogů brněnské konzervatoře a velmi slibné umělecké úrovni jejich posluchačů svědčí skutečnost, že šest prvních cen, z celkového počtu patnácti, bylo uděleno právě Brněnským.

(Do roku 1985 byla kronikářem Miloslava Pospíšilová, od roku 1986 Milan Boček.)

Vypsal Karel Pavlíček

Život v ČSSR v 80. letech minulého století**Základní ukazatele rozvoje ČSR 1980 a 1982**

telefonní účastnické stanice tis.	2287	2392
průměrná obytná plocha bytu m ²	48,3	52,3
počet obyvatel na 1 lékaře	309	293
počet obyvatel tis.	10 327	10 314
z toho ženy tis.	5 316	5 317
živě narození na 1000 obyvatel	14,9	13,7
zemřelí na 1000 obyvatel	13,1	12,6

Průměrné měsíční mzdy pracovníků v odvětvích soc. sektoru v ČSSR 1980 a 1982 v Kčs

celkem	2637	2738
hmotná výroba	2685	2799
nevýrobní odvětví	2496	2565
zemědělství	2567	2678
průmysl	2723	2854
stavební výroba	2889	3004
doprava	3150	3270
vnitřní obchod	2172	2227
zahraniční obchod	2999	3014
věda a výzkum	2987	3122
školství	2520	2587
zdravotnictví	2522	2608
peněžnictví	2546	2648
správa a soudnictví	2665	2748
průměr – 1970 a odhad 1983	1937	2789

Maloobchodní ceny vybraných druhů zboží v říjnu 1980 a 1983 v Kčs

Chléb žitnopšeničný kg	2,60	2,60
Mouka pšeničná hrubá kg	3,80	3,80
Rýže 1. jakost kg	5,00	10,00
Brambory pozdní 1. jakost kg	0,80	1,60
Maso hovězí přední s kostí kg	17,00	17,00
Maso hovězí zadní bez kosti kg	29,00	46,00
Maso vepřové pečeně kg	30,00	46,00
Vepřový bůček kg	20,00	20,00
Kuře kg	26,50	30,00

Kapr živý kg	15,00	20,00
Filé z tresky mražené kg	16,00	25,00
Šunka uzená, dušená kg	70,00	100,00
Salám turistický trvanlivý kg	50,00	60,00
Salám pařížský kg	30,00	30,00
Párky kg	25,00	25,00
Máslo 1. jakost kg	40,00	40,00
Sádlo vepřové syrové hřbetní bez kůže kg	18,00	18,00
Olej 0,6 kg	15,20	15,20
Mléko egalizované v polyetylenovém sáčku litr	2,00	2,00
Sýr Eidamská cihla 30 % kg	19,00	19,00
Večce čerstvá A (zimní cena) kus	1,40	1,40
Cukr kostkový kg	8,00	8,00
Káva zrnková pražená Standard kg	240,00	240,00
Čaj gruzínský kg	190,00	190,00
Čokoláda hořká kg	130,00	130,00
Jablka 1. jakost kg	4,90	5,30
Pivo lahvové 10° ½ litru	1,70	1,70
Víno přírodní bílé litr	24,00	24,00
Rum 40% litr	83,00	100,00
Smetana ke šlehání ¼ litru	5,70	5,70
Cigarety Clea 20 kusů	6,00	7,00
Cigarety Sparta 20 kusů	8,00	14,00
Mýdlo toaletní 100 g 1. jakost, kus	3,00	3,00
Uhlí hnědé 100 kg	25,90	25,90
Bavlněná šatovka šíře 70 cm, m	28,20	28,90
Šatovka dámská vlněná šíře 140 cm, m	332,00	343,00
Oblek pánský vycházkový dvoudílný vlněný, souprava	1600	1900
Oblek pánský tesilový, souprava	1130	910
Polobotky pánské, hovězí box, kožená podešev, pár	289	320
Celoroční obuv dámská vycházková, pár	320	325
Elektrický sporák čtyřplotnový, kus	3210	3560
Elektrická chladnička absorpční 60 litrů, kus	1770	1770
Elektrická pračka s odstředivkou, kus	2450	3030
Automatická pračka Tatramat, kus	6600	6680
Šicí stroj skříňkový, kus	2800	3300
Televizní přijímač na 2 programy černobílý, kus	5250	4500
Televizní přijímač barevný, kus	10 500	14 500

Výbava smaltovaného nádobí, souprava	400	400
Jídelní souprava z tenkostěnného porcelánu	490	490
Hodinky náramkové pánské, kus	300	235
Jízdní kolo pánské skládací, kus	1110	1110
Auto Škoda, kus	52 200	53 300
Benzín speciál litr	6,50	8,00
Topná nafta litr	2,00	3,70
Cihly plné, tisíc kusů	1250	1300
Cement struskoportlandský 250, 100 kg	60	60
Nájemné za byt 2+1 s ústředním topením měsíčně	358	358
Nájemné za byt 2+1 bez ústředního topení měsíčně	121	121
Elektrina ke svícení kWh	1,05	1,05
Plyn m ³	0,75	0,75
Jízdné osobní vlak 100 km	14,00	14,00
Jízdné autobus 10 km	3,00	3,00
Jízdné tramvaj, jízdenka	1,00	1,00
Poštovné za dopis, kus	1,00	1,00
Telefon hovor	1,00	1,00
Televizní poplatek měsíčně	25,00	25,00
Stříhání vlasů	4,00	5,90
Čištění – pánský oblek dvoudílný	13,00	16,70
Praní – pánská košile	2,20	2,20
Kino, širokoúhlá projekce, vstupenka	6,00	6,00
Divadlo, sedadlo v přízemí, vstupenka	24,00	24,00
Hotel B, dvoulůžkový pokoj bez koupelny	62,30	67,10
Ušití pánského obleku s vestou, 1. třída	808,00	932,00
Ušití dámských vycházkových šatů, 1. třída	288,00	338,00
Poplatek za řidičský kurs, osobní automobil	1240,00	1240,00
Úklidové práce pro domácnost, 1 hodina	11,50	16,50

Z nalezené publikace Čísla pro každého 1984, Federální statistický úřad, Český statistický úřad, Slovenský štatistický úrad, SNTL, n. p., Alfa, n. p. 1984 vybral a opsál

Ladislav Dokulil

Příloha Budišovského zpravodaje č. 2/2018 www.mestysbudisov.cz/udalosti/budisovsky-zpravodaj
Samostatně neprodejné

Vydává: Úřad městyse Budišov, IČO 00289159, tel. 568 875 110, e-mail: obec@mestysbudisov

Redakce: Karel Pavlíček (e-mail karel_pavlicek@volny.cz, tel. 568 875 212),

Mgr. Jiří Horák.

Vyšlo v Budišově dne 22. 6. 2018

Technická realizace: Ing. Ladislav Dokulil

Tisk Tiskárna Jan Pospíšil, Velké Meziříčí